

Aan college van B & W en de gemeenteraad Hof van Twente

Onderwerp: verzoek om openbare bespreking uitbreidingsplannen ABZ Diervoeding in Markelo

Markelo, 23 april 2025

Geacht college en raad,

De dorpsraad Markelo maakt zich samen met veel inwoners van Markelo zorgen over de vergunningsaanvraag van Diervoederfabriek ABZ betreffende een verdubbeling van de productiecapaciteit van ABZ.

Het bedrijf ABZ heeft namelijk een verstrekkende aanvraag Omgevingsvergunning ingediend bij de gemeente Hof van Twente. Deze aanvraag en de daarmee samenhangende problematiek vraagt in onze optiek om een openbaar debat in uw raad.

De aanvraag die nu voorligt houdt in hoofdzaak het volgende in:
ABZ wil de vergunde productie uitbreiden van circa 75.000 ton per jaar naar 165.000 ton per jaar, bestaande uit 150.000 ton geperst product en 15.000 ton onverhit meelproduct. Oftewel, meer dan een verdubbeling van de huidige productiecapaciteit.

Dit betekent in ieder geval:

- Duidelijk meer transportbewegingen, ook in de vroege ochtenduren en de avonduren.
- Meer productie uren.
- Meer uitstoot, dus mogelijk meer stank.
- Omgevingsveiligheid: meer dan het dubbele produceren betekent ook mogelijk een hoger risico op een stofexplosie. En niet valt uit te sluiten dat er sprake van een groter gebied / omgeving dat in de bebouwde kom in een risicogebied valt.
- Meer stof dat wordt uitgestoten; blootstelling aan stof kan mogelijk leiden tot gezondheidsproblemen.

In 2017 heeft u als raad met algemene stemmen in een motie uitgesproken dat het grootschalige bedrijf aan de Goorsegweg 3, zowel wat betreft de functie als het ruimtelijk beeld niet passend is in het dorpshart van Markelo. Daarop heeft u als raad in die motie besloten om in samenwerking met het bedrijf te streven naar de verplaatsing van ABZ wegens de overlast die dit bedrijf (nu al) veroorzaakt in de kern van Markelo. Een forse productieverhoging leidt naar onze mening tot een situatie die haaks staat op die intenties.

We hebben de directe gevolgen geschetst. Het gaat echter ook om de bredere context, zoals:

- De leefbaarheid van het dorp Markelo;
- De rem op de verdere centrumontwikkeling;
- De extra vrachtverkeerbewegingen door het centrum wat nu al een probleem is (en zeker niet alleen aan ABZ is toe te schrijven);
- De niet te onderschatten veiligheidsrisico's.

Als het gaat om een leefbare en veilige woonomgeving attenderen we erop dat het bedrijf ABZ bij een casus in Nijkerk zelf heeft aangegeven dat de gemeente binnen een straal van 200 meter geen veilige en gezonde leefomgeving kan garanderen.

Wij zien daarbij ook een relatie met artikel 8 van het EVRM. Zie daarvoor de bijgevoegde uitspraak:

ECLI:NL:GHDHA:2025:431, Gerechtshof Den Haag, 200.323.906/01

De uitspraak bevat o.a. de volgende passage:

‘Artikel 8 EVRM beschermt het recht op eerbiediging van het privé-, familie- en gezinsleven en de woning. Deze bepaling heeft ook betrekking op milieukwesties.⁷ Vergaande stank/geurhinder kan naar het oordeel van het hof een dusdanige aantasting van de gezondheid en de kwaliteit van leven en welzijn tot gevolg hebben dat deze binnen het toepassingsbereik van artikel 8 EVRM valt.⁸ Dan moet de stank wel een directe aantasting van de persoonlijke levenssfeer opleveren en een zeker minimum bereiken (‘direct and severe impact’).’

En verder een citaat onder punt 6.9 van die uitspraak:

Uit het voorgaande wordt duidelijk dat niet elke stankhinder binnen het bereik van artikel 8 EVRM valt, terwijl bij de beoordeling van het toelaatbare minimum aan stank alle omstandigheden van het geval een rol spelen.”

Tevens wordt gerefereerd aan de zorgplicht van de overheid:

‘Wanneer sprake is van een directe aantasting van de persoonlijke levenssfeer en het ‘minimum level’ aan hinder wordt overschreden, heeft de Staat een positieve verplichting om hier iets aan te doen (een wettelijk en bestuurlijk effectief ‘*framework*’ te ontwerpen). De Staat heeft in milieuzaken een ruime beleidsvrijheid (‘*a wide margin of appreciation*’) in de keuze van maatregelen. Gelet hierop is het niet aan de rechter om te bepalen wat precies moet worden gedaan om de hinder te beëindigen of te verminderen. De rechter kan wel vaststellen of de Staat de kwestie met ‘*due diligence*’ heeft benaderd en rekening heeft gehouden alle conflicterende belangen’

Het gaat dus – gezien de laatste passage – vooral om de zorgvuldigheid die in dergelijke complexe situaties betracht dient te worden.

Gemeentelijke rol

Verschillende inwoners van Markelo zijn verbaasd dat er nu een aanvraag ligt voor verdubbeling van de productiecapaciteit. Het roept verschillende vragen op:

- In hoeverre hebben college en raad tijdig stilgestaan bij de ruimte die het bedrijf mogelijk heeft om de productie op te voeren?
- Waarom is er niet eerder actie ondernomen om hier actief op te sturen, bv. via aanpassing van het bestemmingsplan/Omgevingsplan?
- Vinden college en raad het acceptabel dat de productie zo fors wordt verhoogd?

Wij zijn benieuwd hoe u als raad en college uw rol ziet in dit lastige en gevoelige dossier. De Dorpsraad maakt zich zorgen dat bedrijfsverplaatsing met de voorgenomen verdubbeling van de productiecapaciteit verder weg dan ooit is. Dit is niet wenselijk voor het dorp Markelo. We zijn benieuwd hoe u als raad en college hier zelf tegen aan kijkt?

Omgevingsvergunningen en Omgevingsplan

Er zijn de afgelopen jaren meerdere vergunningen afgegeven, zoals:

- Vergunning dakopbouw - 2015;
- Nieuwe laadstraat - 2022/2023;
- Vergunning mierenzuurtank – 2023;
- Verhoging schoorsteen – 2024;

Vaak worden de gevraagde vergunningen verleend, mede met het oog op een goede bedrijfsvoering. Nu lijkt het er echter op dat dit ook mede te maken heeft met de wens om de productie uit te breiden. Het roept de vraag op of de gemeente hier niet anders mee om kan gaan door minder ruimte te geven via het Omgevingsplan. Blijkbaar hebben de ruimtelijke kaders van de afgelopen jaren toch teveel ruimte gegeven voor aanpassing van de bedrijfsvoering van ABZ. Dit is tenminste hoe wij het ervaren nu er een aanvraag ligt voor verdubbeling van de productiecapaciteit.

Verder attenderen we erop dat de Omgevingwet bij het Omgevingsplan uitgaat van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. De gemeente bereikt een evenwichtige toedeling van functies aan locaties in het omgevingsplan door regels te stellen over activiteiten op locaties en deze onderling evenwichtig af te wegen. Evenwichtig afwegen van activiteiten betekent een locatiegerichte benadering waarbij de gemeente de schaarse ruimte binnen de fysieke leefomgeving op een zo goed mogelijke wijze verdeelt, inricht en benut. Alle regels in het omgevingsplan samen zorgen voor een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

Kunt u aangeven in welke mate u vindt dat er rond de locatie van ABZ Markelo sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties?

Communicatie:

Het vraagstuk ABZ is een vraagstuk wat Markelo al decennia bezig houdt. Wij vragen u als raad transparant te zijn richting de inwoners van Markelo. Wij betreuren het dat de discussie tot nu toe onvoldoende wordt gevoerd. De impact van het bedrijf en de gevraagde vergunning is dermate groot dat het in onze ogen logisch is dat hier raadsbreed over gesproken wordt. Wij vragen u daarom om onze brief in een openbare raadsvergadering te behandelen. Naar onze mening komt de transparantie juist het vertrouwen in de lokale politiek ten goede.

Ook zouden wij graag zien dat er actiever gecommuniceerd wordt over het proces rond de gevraagde vergunning. Wij hebben inmiddels begrepen dat de behandeling van de vergunning waarschijnlijk langdurig is vertraagd door het stikstofdossier. Kan daar via het Hofweekblad meer aandacht aan worden besteed? Er ligt inmiddels al bijna 4 maanden een vergunningaanvraag en tot op heden heeft het college hier nog niets over gecommuniceerd, behoudens de publicatie van de aanvraag.

Wij merken ook dat de kwestie rond de uitbreiding van ABZ tot veel uitgesproken en ook tegengestelde reacties leidt. De overschrijding van de productiecapaciteit door het bedrijf heeft daar ook een bijdrage aan geleverd. Ook voor ons is de gevoeligheid van dit traject een lastig item. Dat kan en mag echter nooit een reden zijn om de zaak niet bespreekbaar te maken, integendeel! We zouden graag meer openheid willen zien, waarbij er ruimte moet zijn voor alle meningen. Een in te stellen klankbordgroep met een vertegenwoordiging van verschillende geledingen zou daar mogelijk een goede rol in kunnen vervullen. Daarnaast zijn wij voorstander van een soort van burgerpeiling om goed in beeld te krijgen hoe er vanuit Markelo en omgeving over dit thema wordt gedacht. Wij denken graag met u mee over het instellen van een klankbordgroep en/of het houden van een burgerpeiling.

Wij verzoeken u om onze brief in een openbare raadsvergadering te behandelen en daarbij de volgende vragen mee te nemen:

1. Welke gevolgen ziet u voor het dorp Markelo bij het honoreren van de aanvraag voor verdubbeling van de productiecapaciteit?
2. Hoe ziet u de participatie bij een dergelijke grootschalige bedrijfsontwikkeling?
Vindt u hier gerichte actieve communicatie op zijn plaats en heeft u een idee hoe daar invulling aan kan worden gegeven? Op welke wijze kan ook op de langere termijn de communicatie rond het bedrijf ABZ verbeterd worden? Denk daarbij ook aan de klachtenafhandeling. Het doet ons overigens deugd dat ABZ hier ook extra aandacht aan schenkt.
3. Hoe kijkt u tegen veiligheidsrisico's en volksgezondheidsrisico's aan en wat wilt u dat hieraan wordt gedaan?
4. Hoe ziet u de huidige ontwikkeling in het licht van eerder gedane 'beloften' in verkiezingsprogramma's en aangenomen moties in de raad?
5. Bent u op korte termijn bereid om een deskundig bureau opdracht te verstrekken om te laten onderzoeken welke sturingsmogelijkheden u als raad en college heeft om de uitbreiding van de productiecapaciteit tegen te houden of te beperken?

Wij verzoeken u deze brief te agenderen als agendapunt op een openbare raadsvergadering.
Daarnaast ontvangen wij ook graag een schriftelijke reactie.

Wij zien uw reactie met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,
namens de dorpsraad Markelo,

,
Voorzitter